

RUSYA TARİHİ

Rabia BAYRAK*

Rusya tarihi, Doğu Slavları ile başlar. Slavlar ile ilgili çalışmalar, Slavların tarihinin Tunç devrine kadar geri gittiğinin bilgisini bize kazandırmıştır. Rusların Tunç devrinde başlayan ilkel toplum yapısı MS. 6-7. yüzyıllara kadar devam etmiştir. Slavların yeniden oluşumu ve gelişimi için 6-8. yüzyıllar önemli asırlar olarak görülebilir. Slavlar farklı devletlere ve gruplara ayrılmaya 6. yüzyıllarda başlamış ve bu süreci 10. yüzyıllarda tamamlanmıştır. Ayrılan gruplar farklı alanlarda faaliyetler göstermeye başlamıştı. Bazı kuramalara göre Kiev Rusyası İlmen gölü ve Dinyeper nehri kıyılarında yaşayan Normanlar tarafından kurulmuştur. Bu bölgede yaşayan Slav kabilelerini bir çatı altında toplayan Ruslar, Norman-Vareg-kökenliydi. Rus kelimesi ise kürekçi anlamına gelen ruatsi kelimesinden türetilmiştir.

Rus bilim insanı Mihail Lomonosov tarafından ileri sürülen Slav savına göre, Kiev Rusyasını kuran Ruslar Slav kökenliydi. Bu teze göre 862 yılı eski Rus devletinin başlangıç tarihi olarak kabul görmektedir. 862 yılında Slav topraklarında düzen sağlamak amacıyla tahta Rurik adlı bir Vareg davet edildi. Bu daveti kabul eden Rurik hâkimiyeti kurdu. Novgorod ve çevresini yaklaşık 700 sene yöneten Rurik Hanedanlığı böylece ilk devletin kurucusu olmuşlardır. Novgorod prensi Oleg, 882 yılında Kiev'i ele geçirerek Doğu Slavlarının kuzey ve güney topraklarının tek bir otorite altında birleşmesini sağlamıştır. Bizans ve Slav kültürlerinin sentezi olan Ortodoks Slav harsının başlangıcı Devlet'in Hıristiyanlığı benimsemesiyle olmuştur. Kiev Rus 1237-1240 Moğol istilaları ile bölündü ve bu istilaların sonucunda ise nüfusunun önemli bir kısmını kaybetmiştir. Moskova 13. yüzyıldan itibaren politik ve kültürel bir merkez olmuştur. Bu hâliyle beraber Rus topraklarının birleşmesi için bir merkez haline gelmişti. Moskova, 15. yüzyılın sonlarında kuzeydoğu ve kuzeybatı Rus prensliklerini birleştirmişti. Daha sonra ise Moğol boyundurluğunu yıkarak gücünü büyük ölçüde göstermişti. 1547 yılında Moskova Knezliği'nin toprakları Rusya Çarlığı olmuştu. Bu gelişmelerin ardında 1721 yılında çar I. Petro, devletini Rus İmparatorluğu olarak adlandırmıştır. İmparatorluğun toprakları doğuda genişleyerek Polonya-Litvanya Birliği'nin doğu sınırından Pasifik Okyanusu'na dek uzanmıştır. Bunlarla beraber Rusya büyük bir güç hâline gelmiştir.

I. Dünya Savaşı sırasında Rusya'da monarşiden hoşnut olmayan Bolşeviklerin işçi ve köylü kitlelerini yanlarına alarak 1917 yılında Ekim Devrimi'ni yapmalarının ardından Rusya, sosyalizme dayalı bir devlet yapısı oluşturmuştur. Eski Rusya İmparatorluğu'nun sömürgeleri olan birçok devleti de kapsayan Sovyetler Birliği'ni ilan etmiştir. 1991 yılının Aralık ayında Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti bağımsız bir ülke hâline gelerek Rusya Federasyonu'nu oluşturmuştur.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Üçüncü Sınıf Öğrencisi